

Pijn meten en behandelen bij pasgeborenen

Geboortecentrum
IJsselland

Deze folder is geschreven voor ouders van pasgeboren baby's die zijn opgenomen in het geboortecentrum of op de kinderafdeling, met (verdenking van) pijn.

1. Pijn bij uw pasgeboren baby

Baby's kunnen pijn ervaren:

- na een geboortetrauma, zoals bij een vacuüm extractie;
- omdat ze ziek zijn zoals bij een infectie, of
- wanneer ze een oncomfortabele pijnlijke handeling moeten ondergaan zoals een hielprik of het inbrengen van een sonde.

Vroeger dachten we dat baby's geen pijn konden voelen.

Nu weten we dat baby's, zeker wanneer ze vroeg geboren zijn, gevoeliger zijn voor pijn dan oudere kinderen.

Het hebben van pijn is van invloed op de ontwikkeling van uw baby. Daarom zullen wij er in het IJsselland Ziekenhuis samen met u alles aan doen om pijn bij uw baby te voorkomen of goed te behandelen.

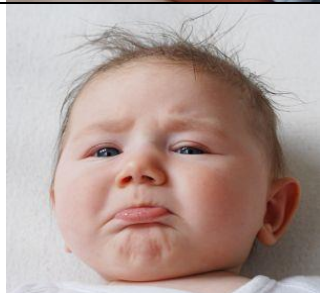
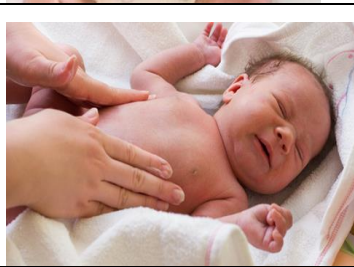
2. Pijn meten

2.1 Hoe meten?

Om te kunnen inschatten of uw kind zich comfortabel voelt of pijn heeft en om de eventuele behandeling van pijn te kunnen evalueren, gebruiken de verpleegkundigen een speciaal daarvoor ontwikkeld meetinstrument: de Comfort ©neoschaal.

Daarvoor observeren zij uw baby gedurende twee minuten.

Daarna geven zij een **score aan 6 items:**

1. Alertheid (slaap – wakker – hyper alert)	
2. Kalmte (kalm – licht onrustig – erg onrustig)	
3. Huilen (niet – zachtjes – intens)	
4. Lichaamsbeweging (geen beweging – weinig beweging – heftig bewegen)	
5. Spierspanning (ontspannen – normale spierspanning – gebalde vuistjes)	
6. Gezichtsuitdrukking (ontspannen - samengeknepen oogjes – fronsen)	

Ook zullen de verpleegkundigen samen met u een inschatting maken van de pijn door een **cijfer tussen de 0 en 10** toe te kennen.

✔ Een 0 bij geen pijn

✔ Een 10 voor de allerergste pijn.

De **totaalscore** geeft informatie over hoe comfortabel en/of pijnlijk uw baby zich voelt.

Om deze methode goed te kunnen toepassen zal uw kindje gedurende twee minuten worden geobserveerd.

- Om uw kindje goed en volledig te kunnen bekijken, is het nodig dat het dekentje wordt opengeslagen (armen en benen zichtbaar).
- Ook is het belangrijk tijdens de observatie hard geluid en onverwachte bewegingen zo veel mogelijk te vermijden.

Hoe moeilijk het misschien ook is, wij vragen u tijdens de twee minuten observatie uw kindje (even) niet te troosten of aan te raken.

2.2 Hoe vaak meten?

- Op de kinderafdeling wordt bij elke baby gedurende elke dienst – dus drie keer per dag – de pijnscore gemeten.
- Bij baby's met (verdenking van) pijn, baby's die al pijnmedicatie gebruiken of hoge pijnscores hebben, wordt elke vier uur de pijnscore gemeten, zowel op de kinderafdeling als in het geboortecentrum.

Wanneer er bij de pijnmeting sprake is van hoge pijnscores – dus als uw baby pijn heeft en/of oncomfortabel is – bekijken wij wat er nodig is om dit te behandelen. Als dat nodig is, kunnen behandelingen gecombineerd worden.

3. Welke behandel mogelijkheden zijn er?

Bij pasgeboren baby's kan pijn als volgt worden behandeld:

- 1) Preventie (= pijn voorkómen), zonder of met medicijnen;
- 2) Behandeling zonder medicijnen (niet-medicamenteus);
- 3) Behandeling met medicijnen.

3.1 Pijn voorkomen (preventie)

De beste manier om pijn te behandelen is: pijn voorkomen. Daarom krijgen baby's – wanneer wij verwachten dat ze pijn zullen ervaren, bijvoorbeeld na een vacuüm extractie of bij een hielprik – al een preventieve behandeling tegen de pijn. Dit gebeurt op verschillende manieren:

- Na een vacuüm extractie krijgen baby's zo mogelijk direct na de geboorte al **huid-op-huid contact** en **paracetamol**.
- Kinderen die een hielprik moeten ondergaan, krijgen vooraf standaard **sucrose** (suikeroplossing) toegediend.

3.2 Behandeling zonder medicijnen (niet-medicamenteus)

Huid-op-huid contact

Wanneer u uw baby bloot huid-op-huid contact biedt, verzacht dat de pijn. Door het voelen van uw huid, door het ruiken van de geur van uw huid en door het horen van uw hartslag zal uw kindje zich ontspannen. Dit heeft een positieve invloed op de pijn.

Borstvoeding, sucrose en het zuigen op een speen

- Het zuigen op uw borst en de inname van de moedermelk werkt ook pijnverlagend. Dus wanneer u dat prettig vindt, kunt u uw kindje de borst aanbieden, bijvoorbeeld tijdens de hielprik.
- Wanneer u dat liever niet doet of als u flesvoeding geeft, dan kunt u ook gekolfde moedermelk of sucrose toedienen met een spuitje, het liefst tegelijkertijd met het zuigen op een speen.

Het is belangrijk dit twee minuten voor de pijnlijke behandeling te doen, zodat de zoete stoffen in de moedermelk of sucrose samen met het zuigen pijnverlagend kunnen gaan werken. De werkingsduur wordt op 5 minuten geschat.

Begrenzen en ondersteunen (facilitated tucking)

Het met uw handen begrenzen of ondersteunen van uw baby tijdens een pijnlijke behandeling zorgt ervoor dat uw baby de stress beter kan reguleren en dat werkt pijnverlagend.

Wanneer mogelijk, kunt u uw baby het beste in zijligging leggen, uw hand op hoofd of lijf leggen, en de handen en voeten van uw baby op zo'n manier ondersteunen dat de baby zich kan afzetten.

Rustige omgeving

- Voor een pasgeboren baby met (verdenking van pijn) is het goed om lawaai – bijvoorbeeld door hard praten, muziek en tikken op de couveuse – te voorkomen.
- Beperk ook het van hand tot hand gaan van uw baby als u bezoek heeft totdat uw baby voldoende hersteld is.

Ontwikkelingsgerichte zorg

Deze zorg is specifiek gericht op het ontwikkelingsniveau van uw (te vroeg) geboren kind. Dit ondersteunt het voorkomen en behandelen van stress en pijn bij uw kindje.

Uw kindje zal zich beter voelen als u zelf de bovengenoemde behandelingen kunt uitvoeren. Als dat (nog) niet mogelijk is, zullen wij u hier graag bij ondersteunen.

3.3 Behandeling met medicijnen: paracetamol

Soms is het nodig om – naast een behandeling zonder medicijnen – ook paracetamol te geven:

- Wanneer bij de reguliere pijnmeting blijkt dat uw baby hoge scores heeft en de behandeling zonder medicijnen onvoldoende resultaat heeft, zullen wij starten met paracetamol.
- Bij een geboortetrauma starten we direct met paracetamol om pijn, die dat met zich meebrengt, te voorkomen. Het liefst doen we dat in de vorm van een drankje omdat dit sneller en effectiever werkt. Wanneer dit (nog) niet lukt, is een zetpil een goed alternatief.

Wanneer de standaarddosering paracetamol onvoldoende blijkt, zal er overleg plaatsvinden met de verpleegkundig specialist of kinderarts voor een intensievere behandeling van de pijn met andere medicijnen.

Heeft u nog vragen?

- Stel uw vragen tijdens de dagelijkse medisch verpleegkundige visite. Of uw baby pijn heeft en hoe de pijn behandeld wordt, is een vast onderdeel van de visite.
- Heeft u tussendoor vragen, stel ze gerust aan de verpleegkundigen op uw afdeling.

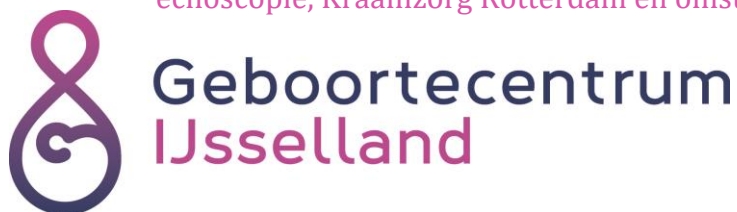
Meer lezen?

Kijk voor aanbevolen websites op www.ysl.nl bij uw specialisme.

Deze folder ondersteunt de mondelinge informatie die u van arts of verpleegkundige heeft ontvangen. Heeft u nog vragen over het onderzoek of uw behandeling, eventuele gevolgen en risico's, of over andere behandelmogelijkheden, stel ze dan gerust.

GEB.068/140719.JH

Geboortecentrum IJsselland is een samenwerkingsverband van verloskundige praktijk Een goed begin, verloskundigen praktijk IJssel & Lek, verloskundigen praktijk Rotterdam Oost, Prinscapelle verloskundigen maatschap, Praktijk voor verloskunde & echoscopie, Kraamzorg Rotterdam en omstreken en het IJsselland Ziekenhuis

Geboortecentrum IJsselland
Prins Constantijnweg 2
2906 ZC Capelle aan den IJssel
010 - 258 5000